

GRONDSTOFFEN

Nooit eerder zetten investeerders en speculanten zo massaal in op een verdere stijging van de prijs van platina. Hevige onrust in Zuid-Afrika is daar debet aan.

PANIEK OM

PLATINA

Tot de zomer leek het er nog op dat er ook dit jaar een groot aanbodoverschot zou zijn op de platinamarkt. Vorig jaar steeg de mijnproductie met meer dan 7 procent en analisten rekenden erop dat ook dit jaar de mijnproductie en de herwinning van gebruikt **platina** hoger zouden uitkomen dan de gecombineerde industriële en investeringsvraag.

Tijdenlang leek het er sterk op dat analisten het bij het rechte eind zouden hebben. Maar sociaal-economische onrust in Zuid-Afrika legde op een pijnlijke manier de achilleshiel van de platinamarkt bloot.

AANBOD

Het platina-aanbod is sterk geconcentreerd in Zuid-Afrika. Het land staat garant voor ongeveer driekwart van de wereldproductie. Eén enkel bedrijf, Amplats, onderdeel van de Anglo American Platinum Group, staat zelfs in voor 40 pro-

**DE GEMIDDELDE
PRODUCTIEKOSTEN
VAN EEN TROY
OUNCE PLATINA
BEDRAGEN
ONGEVEER 1400
DOLLAR**

cent van het aanbod. Het resterende kwart wordt verdeeld tussen Rusland, Noord-Amerika (Verenigde Staten en Canada) en Zimbabwe.

De gemiddelde productiekosten van een troy ounce platina (circa 31 gram) bedragen ongeveer 1400 dollar. In juni en juli van dit jaar daalde de platinaprijs naar dit break-even niveau. Het cijfer is bovendien een gemiddelde, wat dus betekent dat de producenten met een hogere kostenstructuur verlieslatend zijn. Van de 26 grootste mijnen zijn er 11 verlieslatend en nog eens 4 draaien ongeveer break-even. Bij de huidige platinaprijs is dus minder dan de helft winstgevend. Investeren is bij het huidige prijsniveau nauwelijks te doen.

Om de prijzen te stuwen en zo rendabeler te werken zijn grote producenten haast wel gedwongen om het aanbod te verlagen. Lonmin, de derde grootste platinaproductent, verminderde de geplande kapitaaluitgaven voor de komende twee boekjaren (2013 en 2014) van

400 miljoen naar 250 miljoen dollar. Aquarius Platinum, de vierde grootste producent, zette eerder dit jaar de Everest en Blue Ridge mijnen op non-actief. Ook andere producenten besloten om in het aanbod te snoeien.

EXPLOSIEF

Gevolg van deze productieverlagingen was grote sociale onrust. De zeer hoge werkloosheid in Zuid-Afrika vormt samen met de aanwezigheid van machtige mijnwerkersvakbonden een explosieve sociale cocktail.

In augustus liep de situatie volledig uit de hand. Er vielen tientallen doden bij confrontaties tussen stakende mijnwerkers van de Marikana platinamijn, uitgebaat door Lonmin, en ordehandhavers. De onrust bleef niet beperkt tot Marikana: ook Amplats moest enkele mijnen sluiten nadat de arbeiders er de brui aan gaven. De staking had zich intussen ook al uitgebreid naar de goudmijnsector en de transport-